

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

312

Szerző: *Pásztor Mihály*
Cím: *A meghosszabbodott élet*

Hely

Idő

"1936"

Személy

Forrás: *Magyar Hírlap*

Bp

(Hely)

1936 IX 3

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Helyszám

A meghosszabbodott élet

Írta: PÁSZTOR MIHÁLY

**Harminc év alatt
tíz esztendővel nőtt meg
Budapesten a valószínű
élettartam**

A londoni hírlapok örömmel ujságozzák, hogy meghosszabbodott az angol ember élete. A biztosító társaságok ankétján állapították meg ezt a szenzációt. Statisztikusok, orvosok és biztosítási szakemberek ültek össze, hogy megmérjék, milyen hosszú életet remélhetnek a ma életben lévő angolok. Ez az ankét megállapította, hogy a maiak átlagosan véve tovább élnek, mint nagyszüleik. 1944-ben az átlagos életkor 65 év lesz, vagyis öt évvel több, mint ma és tizenkét évvel több, mint a háború előtt. Kétfélmillió ember adatait vizsgálták meg a nagy biztosítótársaságok, mert ennyi életbiztosítás van érvényben most Angliában. Akik ma húsz és harminc év között vannak, azok remélhetik, hogy megéri a hetvenedik születésnapjukat; akik harminc és negyven év között vannak, azok hetvenéves kort várhatnak; a negyven-ötven év közöttiek hetvenkét évesek lesznek, akik pedig ötven-hatvan között leledzenek, azok hetvennégy évig is élhetnek, ha — valami közbe nem jön. Anglia egyik első orvosa — mondja a jelentés — az ankét tartott összefoglaló beszédében rámutatott arra is, hogy a statisztikai adatok szerint a férjes asszonyok és a vénleányok hosszabb életet remélhetnek, mint az özvegyek. Megállapította különben azt is, hogy az átlagos életkor Angliában éppen Londonban a leghosszabb.

Érdekes számok és érdekes megállapítások ezek, ámbar őszintén szólva nem értjük teljesen a híres orvosszakértő ama megjegyzését, hogy az özvegy nők rövidebb életet remélhetnek, mint a vénleányok. Miért?! Mit vétettek az özvegyek? Az élettartam átlagos hossza különben bennünk is éppen úgy izgat, mint az angolokat. Mi is szeretnénk tudni, hogy mi a hosszú-élet titka és hogy meddig élünk? A mi statisztikusaink is megpróbálták megmérni, hogy Budapesten meddig élnek az emberek és az eredmény az, hogy az élettartam nő itt is és évről-évre szaporodik azoknak a száma, kik egy-két esztendővel hosszabb ideig élnek, mint a nagyszüleik. A fővárosi statisztikai hivatal igazgatója, dr. Illyefalvi I. Lajos „A székesfőváros multja és jelene grafikus ábrázolásban” című nagy munkájában kimutatta, hogy Budapesten 1880-ban 24 év és egy hónap volt a férfiak átlagos halálzási kora, míg 1930-ban 42 év és nyolc hónap, viszont a nőknél 1880-ban 22 év és tíz hónap volt az átlagos halálzási kor, ellenben 1930-ban már 45 év és két hónap. Ötven esztendő alatt tehát a férfiaknál

18 évvel és hét hónappal, míg a nőknél 22 évvel és négy hónappal nőtt meg az élet átlagos hossza. Viszont a halálzási statisztikából azt látjuk, hogy ma az elhaltak negyven százaléka 59 évnél nagyobb kort ért meg.

Mibe kerül!

Azonban van ennél precízebb számítási mód is és ma a nemzedékek kihálási rendjét — a halálzási korcsoportokat a népesség élő korcsoportjaival kombinálva — valószínűségi számítással kalkulálja ki a statisztikus. Így számította ki dr. Illyefalvi I. Lajos, hogy Budapesten 1900/1901-ben a férfiaknál 45 év egy hónap, a nőknél pedig 52 év volt a valószínű élettartam, míg 1930—31-ben a férfiaknál 55 év és öt hónap, a nőknél pedig 61 év és egy hónap. Budapesten tehát 30 esztendő alatt a férfiak valószínű élettartama tíz évvel és négy hónappal, a nőké pedig 9 évvel és egy hónappal nőtt meg. Ez nem egészen olyan kedvező eredmény, mint az angoloké, de hát ennek alighanem az a magyarázata, hogy az angol statisztikusok csak az életbiztosítással rendelkező kétfélmillió férfit és nőt vették kalkulációjuk alapjául. Már pedig ez a kétfélmillió ember a kiválasztottak közé tartozik, mert a biztosító társaság, lehetőleg csak egészséges emberrel köt biztosítási üzletet.

De azért legyünk őszinték, szenzációs eredmény az is, hogy harminc esztendő alatt tíz esztendővel nőtt meg a budapesti ember élete. Vajjon mibe került az a tíz esztendő, amennyivel a mai ember tovább

él, mint a régi?! Mi az ára azoknak a ráadás esztendőeknek, melyeket sikerült elkaparintani a halál elől? Mennyi pénz, mennyi munka, agyvelő, tudás, ötlet, energia kellett ahhoz, hogy Pest-Budából Budapest legyen és harminc esztendő alatt tíz évvel nőjön meg az emberi élet hossza. Budapest tulajdonképpen ez alatt az utolsó három évtized alatt lett naggyá és nőtt bele az igazi modern nagyvárosok sorába.

A pesti oldalon girbe-görbe szegényes kis utcák helyébe nagyszerű sugárutakat, körutakat építettek a városszabályozók és pompás, emeletes házak állanak ott, ahol harminc-negyven esztendővel ezelőtt még földszintes viskók éktelenkedtek. Nem volt sem rendes csatornahálózat, sem modern vízszolgáltatás Pesten. Ma szinte nehéz elhinni, hogy a főváros jórésze 1899 májusáig tífuszos, szüretlen vízzel oltotta a szomját és csak a pusztító tífuszjárvány és a kolera kényszerítette ki a főgyűjtő-csatorna és a káposztásmegyéri vízmű megépítését, mely csak 1904 májusában kezdte meg a vízszolgáltatást. Szinte léptéről lépésre kimutatható, mint csökken rohamosan az öldöklő járványos betegség ereje, abban az arányban, amint egy-egy városrészben a vízmű és a csatornahálózat egy-egy újabb szakasza elkészül.

A kötelező himlőoltás megtöri a himlőjárvány hatalmát is; az egészséges lakások építésével és a lakásinség enyhítésével nagyot esik a tuberkulózis-halandóság. Kórházak és szanatóriumok épülnek, ingyenes rendelő-intézetek keletkeznek és közel húszezer ágygal rendelkező kilencven köz- és magánkórházban és szanatóriumban,

klinikán és egyéb gyógyító intézetben negyedfélezer beteget gyógyítanak. A Poliklinikán és a Charitén 280.000 új és régi beteg számára rendelkeztek az utolsó esztendőben, míg az Országos Társadalombiztosító Intézet 3 és félmillió rendelést könyvelt el egy esztendő alatt. A kötelező munkásbiztosítás kiépítése óta minden munkás orvos és gyógyszersegítségben részesül. Ennek az az eredménye, hogy Budapest gyárvárosában, Kőbányán, melynek 1874-ben minden ezer lakójára több mint 44 (sőt volt olyan hónap, hogy ötvennél is több) halálozás esett, 1932-ben már a koefficiens alatta van a 12-nek, vagyis Kőbánya egészségügye annyira javult, hogy Budapest tíz kerülete közül az utolsó helyről a negyedik helyre került és csak a Belváros, a Lipótváros és az I. kerület van előtte. Negyedfélezer orvos vigyáz a város egészségére és bár elszenvedtük a rettenetes világháború minden szenvedését és végigéltük a háború utáni gazdasági válság minden fajtáját, de az idegőrlő lelki és gazdasági megpróbáltatások ellenére, melyeken keresztül idáig jutottunk: 30 év alatt mégis megnőtt tíz esztendővel a budapesti ember élete.

Háború a halál ellen

Ennek a nagyszerű eredménynek azonban nemcsak az a magyarázata, hogy közben kiépültek a közegészségügyi intézmények, hanem az is, hogy az időelőtti halál ellen való küzdelem ma sokkalta hathatósabb és tökéletesebb, mint volt régen. Ha csak az utolsó ötven esztendőt vesszük: Koch Róbert 1882-ben fedezte fel a tuberkulózis és 1883-ban a kolera bacillussát. 1884-ben Löffler a difteritisz és Nikolair a tetanusz bacillussát. 1892-ben Pfeiffer az influenza bacillussát és 1893-ban Behring a difteritisz oldószerumát; 1904-ben Jersin a pestis bacillussát. 1905-ben Saudinn és Hoffmann a szifilisz bacillussát. 1914-ben Ehrlich és Hata a szifilisz szerumát; 1923-ban Banting és Macleod az insulint, 1924-ben Frosch a száj- és körömfájás kórokozóját fedezte fel. Pasteur kimutatja a baktériumok szerepét az erjedésnél

és felfedezi a veszethez ellen való beoltást. Semmelweis Ignác pedig bebizonyítja, hogy a gyermekágyi láznak és sebfertőzésnek a tisztatlanság az oka. Ezek és még egy sereg orvostudós és kémikus voltak az utolsó évszázad hősei, mert ezek, ha teljesen le nem is győzték, de egyik-másik támadási felületen harcképtelenné tették a halált. A világ nagy tudósai fedezéküknek legtitkosabb rejtékhelyein kutatták fel a kórokozókat és semmisítették meg az emberi élet és egészség rettenetes ellenségeit. Már nem is defenzíva, hanem offenzíva a tudósok harca. Az orvostudomány összefogott az egészségügyi közigazgatással és millió meg millió életet mentett meg. A mérleg egyenlege pedig az, hogy az utolsó harminc esztendő alatt több mint tíz évvel nőtt meg a valószínű élettartam átlaga Budapesten. A tudomány nem aratott teljes győzelmet; betegség és járvány van ma is, de megfékezte a gyilkos kórok erejét. Az élet határát pedig kitolta tíz esztendővel.

Nagy munka volt ez és nagy az eredmény is, mert a hetvenes és nyolcvanas esztendőben voltak évek, mikor a himlő-betegek közül minden második-harmadik; a hasi hagymázás betegek közül némelyik esztendőben minden harmadik-negyedik; a vörhenyesek közül (1881-ben és 1885-ben) minden ötödik. A croup-diftériások közül átlag minden második belehalt betegségébe. Még mindig félelmetes ellensége az embernek a tüdővész és a gyermekek bélhurutja, de ezeknek az ereje is meggyöngyül. Az influenzának is kevesebb az áldozata, mint régen és csak a vörhenyyel nem bír az orvostudomány. Viszont a nem fertőző betegségek közül évről-évre több áldozatot szed a szívhaj és a rákbetegség.

Sok minden bajra, betegségre megtaláltuk a gyógyító szerumot, csak a boldogság szerumát nem találták még ki a doktorok. De az ember élettartamának hossza tíz esztendővel tolódott ki. Vajjon boldogabbá teszi-e az emberiséget ez a tíz esztendő?! Hisz állandóan halljuk a panaszt, hogy ma az öregek is dolgoznak és ezzel elveszik a fiatalok kenyérkereseti lehetőségét. Ez a tízesztendő életmeghosszabbítás tehát egy meglehetősen felfordulást idézett elő. A mindennapiért való háborúban, mert amennyivel meghosszabbodott az élet, annnyival nőtt a kenyérkonkurrencia és annnyival nőtt a verseny a munkahelyekért.